

TÜRKİYE'DE YAYINLANAN TELEVİZYON DİZİLERİNDEKİ KADIN VE ERKEK KARAKTERLERİN TEMSİLİ VE KONUŞMA BİÇİMLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Alev ASLAN ARAS¹
Dr. Derya GÜL ÜNLÜ²

ÖZET

Televizyon, toplumsal cinsiyet rollerine dayalı içeriğin üretildiği ve tekrar dolaşıma sokulduğu önemli bir mecradır. Medya çalışmaları çoğu zaman medyada kadınların nasıl temsil edildiğine odaklanmış, ancak kadınların nasıl konuştuğu ya da kurgusal metinlerde nasıl konuşturuldukları göz ardı edilmiştir. Bu çalışmada hem medya temsilinin sorunlu yapısı üzerinde durulmakta hem de temsil edilen karakterlerin "konuşma" biçimlerine odaklanılmaktadır. Bu kapsamda, Türkiye'de yayınlanmakta olan dizilerdeki kadın ve erkek karakterlerin konuşma ve temsil biçimleri ele alınmakta, bu yolla karakterlerin nasıl temsil edildikleri, kadın ve erkek karakterlerin konuşmalarında cinsiyete dayalı bir farklılaşmanın bulunup bulunmadığı ortaya koyulmaya çalışılmaktadır. Bu temel amaç doğrultusunda, ulusal yayın yapan televizyon kanallarında 2016-2017 yılları arasında prime-time kuşağında yayınlanmış olan dört dizi (Hayat Şarkısı, Kara Sevda, Cesur & Güzel, Dolunay) ele alınmış ve bu diziler kategorisel içerik analizi tekniği ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda ise, kadın ve erkek dizi karakterlerinin mesleklerinin ve konuşma biçimlerinin toplumsal cinsiyet rollerini yansıtır bir biçimde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, televizyon dizileri, dizi karakterleri, konuşma biçimi.

A STUDY ON WOMEN AND MEN CHARACTERS' REPRESENTATION AND FORM OF SPEECH IN TURKISH TELEVISION SERIES

ABSTRACT

Television is an important medium in which gender content is produced and circulated again. Media studies have often focused on how women are represented in the media, but they have ignored how they are spoken or how they are spoken in fictional texts. In this study, while focusing on the problematic structure of representation, it focuses on the forms of "speaking" on the other hand. This paper examines the male and female characters' speech patterns and forms of representation of the series being published in Turkey, on the other hand, when discussing how they are represented in this way the characters male and female characters are sought to demonstrate that there is a differentiation based on gender in their speeches this basic purpose in Turkey in television Four series (Life Song, Black Love, Brave and Beautiful, Full Moon) which were published on the prime-time circles in 2016-2017 were handled and examined by categorical content analysis technique. As a result of the study, it was detected that the professions and speech styles of male and female serial characters differed in a way that reflected gender relations.

Key Words: Gender, television series, series characters, form of speech.

¹ Araş.Gör.Dr., İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, İstanbul, Türkiye, alev.aslan@istanbul.edu.tr

² Araş.Gör.Dr., İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, İstanbul, Türkiye, derya.gul@istanbul.edu.tr

GİRİŞ

1950'li yıllardan beri varlığını sürdürmekte olan televizyon, her geçen gün daha fazla sayıda içeriğin üretildiği bir alan olmuştur. Günümüzde daha çok bir televizyon ürünü olan "dizi" sayısı ve bu dizilere gösterilen ilgi oldukça fazladır. Özellikle son yıllarda Türk televizyon dizilerinin oldukça popülerleştiği ve çok geniş kitlelere erişebildiği bilinen bir gerçektir. Ancak popülerleşen bu diziler bir yandan izler kitleye yararlı olarak kabul edilebilecek içerikler sunarken (sosyal sorumluluk içerikli senaryolar, eğitici bilgiler vs.), diğer yandan çeşitli toplumsal cinsiyet kodlarını da ürettikleri içerikler aracılığıyla izleyicilere ulaştırmaktadır. Söz konusu dizilerde yeniden üretilmekte olan toplumsal cinsiyet ilişkileri ise; yaratabileceği etkiler düşünüldüğünde daha da büyük önem kazanmaktadır.

Dizilerdeki kadın ve erkek temsiliyeti sorunun yanı sıra kadın ve erkek karakterlerin konuşma biçimleri de toplumsal cinsiyet meselesinden ayrı düşünülemez. Bilindiği gibi 'dil' başlı başına toplumsal güç dağılımının belirlenmesinde ve yeniden üretilmesine önemli bir rol üstlenmektedir. Medya metinlerinde yer verilen kadın ve erkeğin konuşma biçimleri de, bu güç dağılımının birer göstergesi olarak belirmektedir. Medyada kadın imgesi üzerine yapılan araştırmalar, kadının temsiliyeti ve güç dağılımına dair bazı ipuçları sunmaktadır. Bu araştırmalar göstermektedir ki; kadınlar çoğu zaman erkek karakterlerle karşılaştırıldığında toplumsal bağımlılığı yüksek, sorunlar karşısında daha zayıf, kolay vazgeçebilen, motivasyonunu yitirmeye yatkın, kolay ikna edilebilen ve uzlaşmacı kimseler olarak medyada temsil edilmektedir (Çelenk & Timisi, 2000; Uğur Tanrıöver, 2008, Özsoy, 2015). Kadınlara dair bir diğer tespit de erkeklere nazaran daha az oranda temsil edildikleri yönündedir. Özmen'in (2005) çalışmasına bakıldığında; popüler dizilerde yer alan karakterlerin sayısının cinsiyet dağılımında ciddi bir eşitsizlik bulunduğu görülmektedir. Bu inceleme dizi karakterlerinin %62'sini erkek ve %38'ini ise kadın karakterlerin oluşturduğunu göstermektedir. 2018 tarihli İnceoğlu ve Akçalı'nın "Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Araştırması" başlıklı araştırmalarında ise, söz konusu eşitsiz dağılımın (%47 kadın, % 52 erkek) devam ettiği görülmektedir. Bununla birlikte, aynı çalışmada kadınların dizilerde nasıl konuştukları (konuşturuldukları) da sorgulanmış ve kadınların ağlama sahnelerinde daha fazla yer aldıkları, konuşma içeriklerinin ise, 'dedikodu' ve 'ev işi' gibi içeriklerden oluştuğu ortaya koyulmuştur. Bir diğer bulgu ise, erkek karakterlerin daha çok şiddet içeren sahneler içerisinde yer aldıkları ve ağırlıklı olarak 'iş' içerikli konuşmalar yaptıkları yönündedir. Literatürde temsiliyet meselesine odaklanan daha fazla sayıda çalışma bulunmasına karşılık "konuşma" biçimlerine odaklanan çalışma sayısı oldukça azdır. Bu temel gerekçeyle bu çalışmada Türkiye'de yayınlanan televizyon dizilerinde (Hayat Şarkısı, Kara Sevda, Dolunay, Cesur ve Güzel) yer alan kadın ve erkek karakterlerin temsiliyet biçimlerinin yanı sıra konuşma biçimlerine de odaklanılacaktır. Bu çerçevede öncelikle dizi karakterleri ve bu karakterler üzerinden karşılaşılan temsil sorunu ele alınarak, konuşma biçimlerindeki toplumsal cinsiyete dayalı farklılaşmalara yer verilecektir. Çalışmanın araştırma bölümünde ise, kadın ve erkek karakterlerin sayısal ve mesleki temsil ve konuşma biçimlerinin karakterin toplumsal cinsiyetine bağlı olarak farklılaşp farklılaşmadığı ortaya koyulacaktır.

TELEVİZYON DİZİLERİ VE DİZİ KARAKTERLERİ

Televizyon dizileri, izleyicisine birbirinden farklı karakterler üzerinden kurgulanmış çeşitli hikayeler sunmaktadır. Sunulan bu hikayeler, izleyicide hem bir etki yaratmayı hedeflemekte hem de bu amaçla çeşitli mesajlar göndermektedir. Televizyon dizilerinin içeriklerini oluşturan hikayeler, toplumsal yaşamın bir yansıması olmakta ve bir anlamda izleyiciyi de bu toplumsal yaşama dahil etmektedir. Bu bağlamda, Tian & Hoffner (2010: 251), haftalık olarak devam eden televizyon dizilerinin, izleyiciyi 'sosyal dünyanın' bir üyesi olmaya davet ettiğini ve yapay-sosyal etkileşim içerisine soktuğundan bahsetmektedir. Dolayısıyla televizyon dizilerinin,

izleyicilerine, kurgulanan toplumsal bir dünya üzerinden, gerçeklikten uzak çeşitli hikayeler aktardığını ve bu hikayelerdeki karakterler aracılığıyla da izleyiciyle etkileşim kurduğunu söylemek mümkündür.

İnal'ın (2010: 43) da vurguladığı gibi, günümüzde izleyiciler bir anlatı okyanusu ile karşı karşıyadırlar. Bu anlatının içindeki televizyon ürünleri ise, izleyiciye büyük bir çeşitlilikteki insan biçimlerine erişim imkanı sunmaktadır. Konuyla ilgili olarak gerçekleştirilmiş çok sayıda çalışma (Horton & Wohl, 1956; Perse & Rubin, 1989; Hoffner, 2008; Gardner & Knowles, 2008) ise, izleyicinin edindiği izlenimin, izleyiciyle, kurgusal karakterler ve diğer medya figürleri arasındaki duygusal bağın güçlenmesiyle geliştiğinin altını çizmektedir. Bu bakımdan televizyon dizilerinin izleyiciye sunduğu hikayeler aracılığıyla, dizideki karakterlerle izleyici arasındaki duygusal bağı güçlendirerek, yapay bir sosyal etkileşim kurulmasını hedeflediğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bu duygusal bağın güçlendirilebilmesi ise, dizi içeriklerinin izleyicinin beklentisini ne ölçüde karşılayabildiğiyle doğrudan ilişkilidir. İzleyicinin beklentisine ve talebine bağlı olarak, televizyon dizilerinin hikayeleri şekillenmekte ve karakterler de bu hikaye içerisinde biçimlendirilmektedir.

Fourie (2001: 77), bu durumu “*karakterlerin kalıplaşmış olmasının izleyicinin toplumda kabul görmek için nasıl davranması gerektiğine dair bilgi sahibi olması ihtiyacını gidermesi*” üzerinden açıklamaktadır. Bu bakış açısına göre, izleyici toplumdaki rolünü medya karakterleri aracılığıyla da öğrenmekte ve bu karakterleri sosyal ilişkiler üzerinde belirleyici olmaktadır.

Bununla birlikte, Fourie'ye (2001: 77) göre, televizyonda ortalama izleyicinin ortak olmak isteyeceği kurgusal bir gerçeklik bulunmaktadır. İzleyicinin bu kurgusal gerçekliğe katılımı, onu gerçekliğin yeniden inşasına ortak etmektedir. Maltby'e (1983: 191) göre ise, 'mükemmel yeniden üretim' izleyicinin, *yıldızın* duygusal, ahlaki ve en nihayetinde ideolojik otoritesini sorgulamadan kabul etmesiyle gerçekleşmektedir. Bu sorgusuz kabul, izleyiciye, kendi dünya deneyimi için de geçerli olabilecek, çevresel koşullar ve davranış biçimleri bir referans kalıbı olarak sunulduğunda gerçekleşmektedir. Bu bakımdan, izleyicinin kurgusal gerçekliğin inşasına katılımı sürecinde kurgulanan karakterler de büyük önem taşımaktadırlar. Çünkü medya karakterinin kişiliği ve karakterine bağlı olarak, izleyiciyle kurduğu etkileşim ya da izleyicinin medya karakterine olan tepkisi farklılaşabilmektedir (Giles, 2002; Klimmt vd., 2006). İzleyicinin medya karakteriyle kurduğu etkileşimin nedenini Tian & Hoffner (2010: 253), bireylerin benzerlik taşıdığı medya karakterlerinin kendisine bilgi aktardığını düşünmesi ve böylece onlarla etkileşim kurma yolu bulması biçiminde açıklamaktadır. Araştırmacılara göre, izleyicinin medya karakterleriyle kurduğu bu etkileşim, söz konusu karakterlerin çekici bulunması ve sevilmesiyle sonuçlanmaktadır.

Dolayısıyla dizi-metinleri kuran öykünün eyleme dönüşebilmesini sağlayan karakterler, izleyici açısından özdeşleşmenin de kaynağında yer almaktadırlar. İzleyici, dizi hikayesiyle karşılaştığında, öncelikli olarak kahramanlarla yakınlaşmakta, onlara bağlanmakta ve böylelikle yapay bir sosyal etkileşim sürecine dahil olmaktadır. Kurgulanan hikayenin anlatı yapısı içerisinde karakterlerin sıklıkla vurgulanan en önemli temsilleri ise, toplumsal cinsiyet üzerine yapılanlardan oluşmaktadır. Özellikle yerli dizilerde toplumsal roller üzerinden vurgulanan toplumsal cinsiyetçi temsiller, dramının temelini oluşturmaktadır (Özsoy, 2016: 240).

Son yıllarda her ne kadar dizi karakterlerine ilişkin çeşitlilik artsa da, özellikle Türkiye'de yayınlanan televizyon dizilerindeki kadın ve erkek rollerinin temsillerinde belirli kalıplaşmış formların dışına çıkıldığını görmek mümkün değildir. Bu durum da izleyiciye gerçeğin bir yansıması olarak sunulan dizi karakterlerinin, aslında bir temsiliyet sorununu da beraberinde getirdiğine işaret etmektedir. Bu bakımdan, aşağıda, televizyon dizilerinde yer verilen kadın ve

erkek karakterlere ilişkin temsil sorunu, toplumsal cinsiyet perspektifiyle ele alınmaktadır.

TELEVİZYON DİZİLERİNDEKİ KADIN VE ERKEK KARAKTERLERİN TEMSİL SORUNU

Televizyon dizilerindeki karakterlerin rollerine ilişkin araştırmaların çoğunda, kadın ve erkek karakterlere birtakım kalıplaşmış ve cinsiyete bağlı olarak farklılaşmış roller üzerinden yer verildiğini ve yine bu roller üzerinden normal olan ve olmayanın sürekli hatırlatıldığını görmek mümkündür (Durkin, 1985; Kaul & Sahni, 2010; O'Connor & Boyle, 1993; Song, 2010; Timisi, 2010). Çünkü televizyon dizilerinin sözlü ve görsel iletileri kadın ve erkeğe ilişkin toplumsal değerleri yansıtmaktadır. Bu dizilerin büyük bir çoğunluğu toplumda var olan erkek ve kadın rollerine ilişkin çeşitli reçeteler sunmaktadırlar (Ünlü vd., 2009: 97). Dolayısıyla televizyon dizilerindeki kadın ve erkek rollerinin de toplumsal cinsiyet rollerine uygun olarak kurgulanması, toplumsal değerlerin bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Televizyon dizilerindeki hikâye içeriklerinde dikkat çekmek ve farklılık yaratmak adına yapılan tüm değişikliklere rağmen, dizi karakterlerinin hâlâ toplumsal değer ve normlara uygun olarak hareket ettikleri görülmektedir. Televizyonun gittikçe artan oranda evcilleştirmeye dayalı anlatısının da bir gereği olarak kahramanlar, metin içinde küçük değişimler yaşasalar da anlatının bitiminde bütüncül bir değişim yaşayamamaktadırlar. Bu bakımdan kahramanlar, toplumsal rollerine bağlı olarak, yeni konular geliştirmedikleri ve öneremediklerinden toplumda egemen olan cinsiyetçi temsillerin yeniden üretilmesine hizmet etmek durumunda kalmaktadırlar (Özsoy, 2016: 231).

Bu cinsiyetçi temsile uygun olarak kurgulanan kadın rolleri genellikle birbirine benzer kalıplaşmış tiplerden oluşmakta, ataerkil yapı içinde temsil edilen kadın karakterler, süregelen geleneksel söylemlerin yeniden üretilmesinde bir araç olarak kullanılmaktadır. Televizyon dizilerinde aile toplumun çekirdeği ve vazgeçilmez unsuru olarak sunulmakta, kadının da toplumdaki yerinin ailesi olduğu vurgulanmaktadır. Böylece bu diziler kadınlara, en önemli amaçlarının ailelerini bir arada ve mutlu tutmak olduğunu aşılacaktır (Şener vd., 2016: 174). Diğer yandan erkekler ise, maddi imkanları yüksek, birçok kadının peşinde koştuğu, ailesinin diğer üyelerinin maddi yükünü de sırtlanan ve fiziksel olarak güçlü bir formda yani ataerkil yapıya uygun kalıplar içerisinde sunulmaktadırlar. Kadınlar genellikle evde çocuklarıyla ilgilenirken, ev içi işlerle meşgulken, çalışsalar bile öğretmenlik, hemşirelik gibi kadınsal mesleklerde yer alırken ya da mesleğinin ne olduğundan bahsedilmeden ekranlara taşınmaktadırlar. Erkekler ise, ev dışı alanlarda, iş hayatında hatta çoğu zaman yönetici pozisyonlarda sunulmaktadırlar.

TOPLUMSAL CİNSİYET VE KONUŞMA BİÇİMLERİ

Kadınların konuşma biçimlerine odaklanan çalışmaların geçmişi 1970'li yıllara dayanır. Bu konuda yazılan ilk eser Lakoff'un 1975 yılında kaleme aldığı "*Language and Women's Place*" adlı çalışması olmuştur. Lakoff, bu çalışmasında dil ve cinsiyet arasındaki 'iktidar' ilişkisine odaklanmıştır (Bucholtz ve Hall, 1995: 2). Kadın ve erkek konuşma biçimlerinin farklı olduğuna işaret eden Lakoff, '*kadın dili*' olarak adlandırdığı dilde pekiştiricilerin, niteleyicilerin, 'değil mi?' mânâsı veren soru kalıplarının sık kullanıldığının ve beyanlarda yükselen tonlama gibi tedbir formlarına başvurulduğunun altını çizmektedir. Ona göre, kadınlar abartılı nezaket ifadelerine başvurmakta, küfür gibi kaba formlardan kaçınmakta, sıfatları (hoş, ilahi) çok kullanmakta ve bunların yanı sıra 'detayları' belirtmektedirler (Örneğin; renk terminolojisi) (Cameron, 1994: 386). Lakoff'un söz konusu çalışmasını Dale Spender'in (1980), benzer bir perspektife sahip olan, "*Man Made Language*" adlı çalışması takip etmiştir (Sunderland, 2006:14). Devamında da Fishman (1997) ve West (1984) gibi düşünürler de meseleyi '*tahakküm*' ve '*güç*' çerçevesinde okumayı sürdürmüşlerdir.

Dil meselesini 'iktidar' meselesi ile okuyan bu geleneği, dil meselesini 'kültür' meselesi ile birlikte okuyan ikinci bir gelenek takip etmiştir. Bu ikinci geleneğin öncüleri arasında sayılan Tannen, erkeklerin ve kadınların farklı alt kültürlerden oldukları düşüncesinden yola çıkarak konuşma biçimlerinin farklı olduğunu ileri sürmüştür (Cameron, 2005: 485).

Bu iki paradigma, günümüzde yerini, dili biyolojik bir çerçevede açıklamayı reddeden yaklaşımlara bırakmıştır. Bu yeni yaklaşım, önceden belirlenmiş dil anlayışı yerine, söylemle üretilen cinsiyet anlayışını savunmakta ve postyapısalcı ve çokkültürlü feminizmin içinden doğmaktadır (Zimman & Hall, 2016). Bu bakışa göre, dilin biyolojik ve özcü bir anlayışla açıklanması mümkün değildir. Kimliklerin böylesine biyolojik belirlenimlerle açıklanamayacağını savunan bu anlayış, tek bir kadınlık ya da tek bir erkeklikten söz etmenin zorluğuna işaret ederken, diğer yandan kimliklerin etnik kimliklerle, eğitim durumuyla, sosyo-ekonomik değişkenler ve başka değişkenlerle etkileşimselliğinin gözden kaçırılmaması gerektiğini vurgulamaktadır. Buna göre, kimlik çok katmanlı, kırılabilir ve karmaşık bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla toplumsal cinsiyette, benzer bir biçimde, dil içinde ve onun aracılığı ile inşa edilen bir oluş, dinamik ve çoklu bir sürece işaret etmektedir. Bu ön kabul ister istemez toplumsal cinsiyet meselesini performatif bir edim olarak ele almayı da beraberinde getirmektedir. Bu teorik yaklaşımın öncüsü Judith Butler (1990), toplumsal cinsiyeti bir performans olarak değerlendirmektedir. Buradan hareketle, konuşmanın bir performans olduğunu ve belirli bir kadın ya da erkek konuşma biçimini tanımlamanın da mümkün olmadığını söylemek mümkündür.

Gündelik konuşmalarda durum böyleyken, söz konusu kurgulanmış yapıtlar olduğunda bu durumun değişiklik gösterebileceğini de göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Gündelik konuşmalar içerisinde bireyler kendi performansını sergilerken, kurgusal yapıtlar gerçeklikten bağımsız kurgulanan dünya içerisinde, adından da anlaşılacağı üzere kurgusal, hayalidir. Dolayısıyla gerçekliğin yerini '*temsilin*' aldığı görülmektedir. Temsil gerçekliğin birebir aktarımı değil, dönüştürülmüş, değişmiş haline karşılık gelmektedir. Kurgulanan dünya, çoğu zaman zihinlerdeki kalıplara uygun olarak üretilmektedir. Bu bakımdan, kurgusal olanda kadın ve erkek konuşmalarının belli bazı şablonlar içerisinde üretilmesi de çok şaşırtıcı değildir. Bir film ya da dizi metni içerisinde kadınlık tasarımı belirli kalıplar çerçevesinde sunulmakta, kadınlara ve erkeklere çeşitli konuşma biçimleri tasarlanmaktadır. Bu kalıplar söz konusu olduğunda birtakım belirli stereotiplerden söz etmek mümkündür. Örneğin; bunların en yaygın olanı kadınların erkeklerden daha fazla konuştuğu düşüncesidir. Bir diğer kalıpyargı kadınların dedikodu yaptığı, erkeklerin ise yapmadığı yönündedir. Kadınların daha kibar oldukları ya da argo kullanmadıkları gibi kalıpyargılarla bahsedilen bu listeye çok sayıda örnek eklenebilir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırma, Türkiye'de ulusal kanalda prime-time kuşağında yayınlanan dizilerde yer verilen kadın ve erkek karakterlerin temsil biçimleri (karakter sayısı ve mesleki dağılım) ve konuşma biçimlerine ilişkin bir profil ortaya koyarak, söz konusu özellikler üzerinden kadın ve erkek karakterler arasında cinsiyete dayalı bir farklılaşmanın bulunup bulunmadığını tespit etme amacını taşımaktadır. Gerçekleştirilen araştırma, bu amaç doğrultusunda aşağıdaki şu sorulara yanıt aramaktadır:

AS1: Televizyon dizilerindeki kadın ve erkek karakterlerin sayıları ve mesleki dağılımları nelerdir ve bu meslekler arasında cinsiyete dayalı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?

AS2: Televizyon dizilerindeki kadın ve erkek karakterlerin konuşma biçimlerine ilişkin özelliklerin vurgulanma sıklığı nedir ve bu konuşma biçimlerine ilişkin özelliklerin dağılımında cinsiyete dayalı bir farklılaşma bulunmakta mıdır?

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Türkiye’de ulusal kanalda prime-time kuşağında yayınlanan dizilerde yer verilen kadın ve erkek karakterlerin temsil biçimleri (karakter sayısı ve mesleki dağılım) ve konuşma biçimlerine ilişkin bir profil ortaya koymayı hedefleyen bu çalışma, kategorisel içerik analizi tekniğiyle gerçekleştirilmiş betimsel bir alan araştırması yöntemine dayanmaktadır. Kategorisel içerik analizi, belirli bir mesajın önce kategorilere bölünmesini ve ardından bu birimlerin, belirli kriterlere göre kategoriler halinde gruplandırılmasını ifade etmektedir. Kategorileştirme ise, mesajların kodlanmasını, yani anlamlarının işlenmesini gerektirmektedir (Bilgin, 2006: 19). Dolayısıyla çalışma, prime-time kuşağında ulusal kanallarda yayınlanan dizilerde yer verilen kadın ve erkek karakterlerin temsil biçimleri (karakter sayısı ve mesleki dağılım) ve konuşma biçimlerine ilişkin özelliklerin kodlanmasını içerdiğinden araştırmada kategorisel içerik analizi tekniğinin kullanılması uygun görülmüştür.

Araştırmanın amacına uygun olarak, prime-time kuşağında aynı dönemlerde yayınlanmış dört televizyon dizisi seçilmiştir; Hayat Şarkısı (9 Şubat 2016 - 6 Haziran 2017), Kara Sevda (14 Ekim 2015 - 21 Haziran 2017), Cesur & Güzel (10 Kasım 2016 - 22 Haziran 2017), Dolunay (4 Temmuz 2017 - 24 Aralık 2017). Araştırma kapsamında incelenecek dizilerin seçiminde ise, ulusal kanallarda (Star TV, Kanal D) prime-time kuşağında yayınlanmaları ve dram içeriğine sahip olmaları kriter olarak alınmıştır. Kategorisel içerik analizine tabi tutulacak örneklemin seçiminde ise, söz konusu televizyon dizilerinin %10’unun incelenmesi yeterli görülmüştür.

Bu bağlamda, Kara Sevda’nın yayınlanan 74 bölümü için 8 bölüm, Hayat Şarkısı’nın yayınlanan 57 bölümü için 6 bölüm, Cesur & Güzel’in yayınlanan 32 bölümü için 3 bölüm, Dolunay yayınlanan 26 bölümü için 3 bölüm izlenerek, kodlama işlemi uygulanmıştır. Çalışma örneklemine rastgele seçilerek, dahil edilen dizi bölümleri ise şöyledir: Kara Sevda için, 2., 8., 13., 22., 33., 45., 53., 67.bölümler; Hayat Şarkısı için, 3., 11., 23., 37., 42., 54. bölümler; Cesur & Güzel için 1., 27 ve 32. bölümler; Dolunay dizisi için 1., 20. ve 26.bölümler.

Televizyon dizilerindeki karakter sayılarının cinsiyet ve mesleki dağılımlarının incelenmesinin yanı sıra, dizi karakterlerin konuşma biçimlerinin analizi edilebilmesi için bir kodlama listesinin hazırlanması gerekli görülmüştür. Bunun için ilgili kodlama listesinin oluşturulmasında Borisoff & Merrill’in (1985) *“The Power to Communicate Gender Differences As Barriers”* başlıklı çalışmalarında tanımlanan kadın ve erkeğin konuşma sürecine ilişkin özelliklerden ve Aslan’ın (2015) *“Tarihin Arka Odasında ‘Kadın’”* başlıklı çalışmasında ortaya çıkan konuşma biçimi özelliklerinden yararlanılmıştır. Bununla birlikte, çalışmada kullanılan değişkenler listesinin son hali, araştırmanın amacına uygun olarak, gerekli görülen bazı kodlama başlıklarının revize edilmesi ya da dışarıda bırakılmasıyla oluşturulmuştur. Buna göre, dizi karakterlerinin konuşma biçimlerinin ve konuşma biçimlerindeki cinsiyete dayalı farklılaşmaların analiz edilebilmesi için oluşturulan kodlama listesinde yer verilen değişkenler sırasıyla şöyle olmuştur: söz alma, söze başlama, söz bölme, topluluğa seslenme, hemcinslerle konuşma, hakaret etme, argo ifade kullanma, nezaket ifadesi kullanma, onaylama, reddetme, sesini yükseltme, dedikodu yapma, bilgi verme-öğretme, soru sorma, duyguları ifade etme, duyguları ifade edememe.

Bununla birlikte, çalışma televizyon dizilerindeki kadın ve erkek karakterlerin konuşma biçimlerini analiz etme amacı taşıdığından dizilerde yer verilen çocuk karakterler ve figüranların konuşmaları kodlamaya dahil edilmemiştir. Dizi içeriklerine ilişkin kodlama işlemi gerçekleştirildikten sonra ise, konuşma biçimlerine yönelik özelliklerin dağılımında cinsiyete dayalı bir farklılaşmanın bulunup bulunmadığının belirlenebilmesi amacıyla karşılaştırmalı frekans tablolarına yer verilmiştir.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölümde, televizyon dizilerinde yer verilen dizi karakterlerinin temsiliyet ve konuşma biçimlerine ilişkin bulgular ele alınmaktadır. Buna göre, seçilen televizyon dizilerindeki karakter sayıları ve karakterlerin cinsiyet dağılımına ilişkin tabloya aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 1: Televizyon dizilerindeki karakter sayıları ve karakterlerin cinsiyet dağılımı

	Kadın	%	Erkek	%
Hayat Şarkısı	7	50	7	50
Kara Sevda	7	44	9	56
Dolunay	9	56	7	43
Cesur & Güzel	5	41	7	59

Tablo 1'e göre, Hayat Şarkısı dizisindeki karakterlerin %50'sinin kadın %50'sinin erkek, Kara Sevda dizisindeki karakterlerin %44'ü kadın %56'sı erkek, Dolunay dizisindeki karakterlerin %56'sının kadın %44'sinin erkek, Cesur & Güzel dizisindeki karakterlerin %41'inin kadın %59'unun erkek olduğu görülmektedir. İncelenen tüm dizilerde yer alan kadın ve erkek karakterlerin sayısına bakıldığında ise, %55'inin erkek %45'inin ise kadın olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 2: Dizi karakterlerinin meslekleri ve cinsiyete göre dağılımı

	Kadın	Erkek
Ev kadını	9	-
Şirket sahibi	-	12
Şirket yöneticisi	-	1
Eczacı	1	-
Şirket çalışanı	-	2
Berber	-	2
Öğretmen	1	-
Mühendis	-	1
İşçi	-	2
Tamirci	-	1
Hizmetçi	2	-
Şoför	-	1
Sanatçı	1	1
İşletme sahibi	-	1
DJ	-	1
Öğrenci	3	1
Halkla ilişkiler uzmanı	2	-
Güvenlik görevlisi	-	2
Belirsiz	5	1

Tablo 2'ye göre, dizilerdeki kadın karakterlerin yoğunluklu olarak ev kadını ya da belirsiz bir mesleğe sahip olarak temsil edildikleri görülmektedir. Bununla birlikte kadınlar şirket sahibi, şirket yöneticisi, şirket çalışanı, berber, mühendis, işçi, tamirci, şoför, işletme sahibi, DJ, güvenlik görevlisi gibi mesleklerle temsil edilmemektedirler. Dizilerdeki erkek karakterlerin ise, yoğun olarak şirket sahibi olarak temsil edildikleri görülmektedir. Diğer yandan, erkeklerin eczacı, öğretmen, hizmetçi, halkla ilişkiler uzmanı gibi mesleklere sahip olarak sunulmadıklarını da söylemek mümkündür. Ayrıca kadın dizi karakterlerinin mesleklerinin erkek dizi karakterlerine nazaran daha yüksek bir oranda belirsiz bir biçimde vurgulandığı da araştırma bulguları arasında yer almaktadır.

Tablo 3: Dizi karakterlerinin konuşma biçimleri ve cinsiyete göre dağılımı

	Kadın	%	Erkek	%	Toplam	%
Söz alma	3.981	49%	4136	51%	8.117	100
Söze başlama	210	43%	268	57%	478	100
Sözü bölme	8	30%	19	70%	27	100
Topluluğa seslenme	13	34%	26	66%	39	100
Hemcinsle konuşma	242	38%	407	62%	649	100
Hakaret etme	50	40%	76	60%	126	100
Argo ifade kullanma	45	45%	57	55%	102	100
Nezaket ifadesi kullanma	64	58%	45	42%	109	100
Onaylama	60	53%	52	47%	112	100
Reddetme	16	51%	15	49%	31	100
Sesini yükseltme	132	48%	146	52%	278	100
Dedikodu yapma	13	100%	-	-	13	100
Bilgi verme-öğretme	2	25%	6	75%	8	100
Soru sorma	80	50%	80	50%	160	100
Duyguları ifade etme	57	56%	44	44%	101	100
Duyguları ifade edememe	6	40%	9	60%	15	100

Tablo 3'e göre, kadın dizi karakterlerinin erkek dizi karakterlerine göre daha yüksek oranda nezaket ifadesi kullandıkları, onaylama ve reddetme ifadeleri kullandıkları ve duygularını ifade ettikleri görülmektedir. Erkek dizi karakterlerinin ise, kadın dizi karakterlerine göre daha yüksek oranda söz aldıkları, söze başladıkları, söz böldükleri, topluluğa seslendikleri, hemcinsleriyle konuştukları, hakaret ettikleri, argo ifade kullandıkları, seslerini yükselttikleri, bilgi verdikleri ve duygularını ifade edemedikleri bulgulanmıştır. Ayrıca erkek karakterlerin dizi içeriklerinde izleyiciye dedikodu yaparken hiç sunulmadıklarını da söylemek mümkündür.

SONUÇ

Televizyon toplumsal cinsiyet ilişkilerine dayalı içeriğin üretildiği ve tekrar dolaşıma sokulduğu önemli mecralardan biridir. Bu bakımdan medya içeriklerinde izleyiciye sunulan karakterlerin nasıl kurgulandığının incelenmesi, toplumsal cinsiyet içeriğinin nasıl aktarıldığının anlaşılabilmesi açısından da önem taşımaktadır. Bu bağlamda, özellikle televizyon dizileri, hem izleyiciye bir hikâye sunması hem de hikâye içerisinde görselleştirdiği karakterler

aracılığıyla izleyiciyle yapay bir etkileşim süreci yaratması bakımından üzerinde durulması gereken medya metinleri arasında yer almaktadır.

Bu bakış açısından yola çıkılan çalışma kapsamında, televizyon dizilerinde yer verilen kadın ve erkek karakterlerin sayısal ve mesleki temsil ve konuşma biçimlerindeki farklılaşmaların cinsiyete bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğinin ortaya koyulması hedeflenmiştir. Gerçekleştirilen inceleme sonrasında ise, dizi karakterlerinin temsil edilme ve konuşma biçimlerinde cinsiyete dayalı bir farklılaşmanın bulunduğu tespit edilmiştir. Buna göre, televizyon dizilerinde erkek karakterlere daha yüksek oranda yer verildiği görülmüştür. Bu yönüyle çalışma bulgularının Seçkin (2005) ve İnceoğlu & Akçalı'nın (2018) çalışma sonuçlarıyla tutarlılık gösterdiğini söylemek mümkündür.

Dizi karakterlerinin mesleki dağılımına bakıldığında ise, kadın ve erkek karakterlerin belirli mesleklerde yoğunlaştıkları görülmektedir. Söz konusu meslekler kadınlar için ev kadınlığı olurken; erkekler için ise şirket sahipliği olmuştur. Bununla birlikte, kadın ve erkek karakterlerin belirli meslekler de neredeyse hiç temsil edilmediği de araştırma bulguları arasında yer almaktadır. Örneğin; incelenen dizilerde kadınlar şirket sahibi ya da şirket yöneticisi olarak neredeyse hiç temsil edilmemişlerdir, bunun istisnası durumlarda ise kadınlar daha küçük ölçekli işletmelerde işletme sahibi olarak temsil olanağı bulmuşlardır (aşçı ve işletmeci gibi). Ayrıca kadın dizi karakterlerinin mesleklerinin erkek dizi karakterlerine nazaran daha yüksek bir oranda belirsiz bir biçimde vurgulandığını da söylemek mümkündür.

Dizi karakterlerinin konuşma biçimleri değerlendirildiğinde ise, benzer bir farklılaşmanın konuşma biçimlerinde de var olduğu saptanmıştır. Buna göre, kadın dizi karakterleri daha yüksek oranda nezaket ifadesi kullanmakta, onaylama ve reddetme ifadelerini daha fazla kullanmakta ve duygularını erkeklere nazaran daha fazla ifade etmektedirler. Erkek dizi karakterleri ise, daha fazla oranda konuşmanın kontrolünü ellerinde bulundurmaktadırlar. Örneğin; söz alma, söze başlama, söz bölme, ses yükseltme, bilgi verme, topluluğa seslenme gibi güç göstergeleri erkek karakterlerin konuşmalarında daha sık ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda erkek karakterlerin konuşmalarında daha fazla oranda hakaret etme, argo ifadeler kullanma ve duygularını daha az ifade etme şeklinde toplumsal cinsiyet kodlarıyla uyumlu bulgulara rastlanmıştır. Bir diğer kalıpyargı olan ve dedikoduyu kadınlara özgü kabul eden ya da kadınları dedikodu ile özdeşleştiren anlayışın uzantısı olarak; erkek karakterler dedikodu içerikli konuşmalarda hiç yer almazken, kadın karakterlerin dedikodu içerikli konuşmalarda sık sık yer aldıkları da görülmektedir. Bu bakımdan, Türkiye'de prime-time kuşağında yayınlanan televizyon dizilerindeki kadın ve erkek karakterlerin temsil edilme ve konuşma biçimlerinin toplumsal cinsiyet ilişkileri çerçevesinde yapılandırıldığı ve izleyiciye bu ilişkiyi yansıtabilecek şekilde sunulduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Son olarak, popüler bir hal alan dizilerde çoğu zaman görünmez kılınan toplumsal cinsiyet kodlarını deşifre etmeyi hedefleyen bu araştırmanın, ortaya çıkan bu veriler ışığında, kadın ve erkek karakterlerin kurgusal metinler içerisinde nasıl yer aldıkları, hangi toplumsal cinsiyet kodları ile tanımlandıkları ve bu tanımlanmalar ile nasıl mücadele edilebileceği yönünde bir tartışmanın ilerlemesine katkı sağlayacağı umut edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aslan, A. (2015). "Tarihin Arka Odasında 'Kadın'". *Ankara Üniversitesi İLEF Dergisi*, 2(1): 77-94.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Borisoff, D. & Merrill, L. (1985). *The Power to Communicate Gender Differences As Barriers*.

Illinois: Waveland Press.

- Bucholtz, M. & Hall, K. (1995) Twenty Years After Language and Women's Place, *Gender Articulated*, (Eds. Kira Hall & Mary Bucholtz), New York & London: Routledge, p.11-32.
- Cameron, D. (2005) *Language, Gender, and Sexuality: Current Issues and New Directions*, Oxford University Press,
- Çelenk. S. & Timisi, N. (2000). Yerli Dramalarda Kadın Temsili ve Şiddet, *Televizyon, Kadın ve Şiddet*, (Ed. Nur Betül Çelik), Ankara: Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı.
- Durkin, K. (1985). Television and Sex Role Acquisition 1: Content. *British Journal of Social Psychology*. 24(2): 101-113.
- Fishman, P.M. (1997) Interaction: The Work Women Do, *Sociolinguistics*, (Eds. Nikolas Coupland & Adam Jaworski), London: Palgrave, p.416-429.
- Fiske, J. (2010). *Television Culture*. London & New York: Routledge.
- Fourie, P.J. (2001). *Media Studies: Content, Audiences, and Production* (Vol. 2), South Africa: Juta Education.
- Gardner, W.L. & Megan L.K. (2008). Love Makes You Real: Favorite Television Characters are Perceived as "Real" in a Social Facilitation Paradigm. *Social Cognition*. 26(2): 156-168.
- Giles, D.C. (2002). Parasocial Interaction: A Review of the Literature and A Model For Future Research. *Media Psychology*. (4): 279-305.
- Gluscock, J. (2001). Gender Roles on Prime-Time Network Television: Demographics and Behaviors. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*. 45(4): 656-669.
- Hoffner, C. (2008). Parasocial and Online Social Relationships, *The Handbook of Children, Media, and Development*, (Eds. Sandra L. Calvert & Barbara J. Wilson), Boston: Wiley-Blackwell, p.309-333.
- Horton, D. & Wohl R.R. (1956). Mass Communication and Para-Social Interaction: Observations on Intimacy at a Distance. *Psychiatry*, 19(3): 215-229.
- İnal, A. (2010). Anlatı Yapıları ve Televizyonun Potansiyeli Üzerine Bir Tartışma, *Medyadan Söylemler*. (Ed. Tezcan Durma). İstanbul: Libra Yayınları.
- İnceoğlu, İ. & Akçalı, E. (2018) Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Araştırması, TÜSİAD, 24.09.2018 tarihinde alındı: <https://goo.gl/PYJNoJ>
- Kaul, S. & Sahni, S. (2010). Portrayal of Women in Television (TV) Serials. *Studies on Home and Community Science*, 4(1): 15-20.
- Klimmt, C., Hartmann, T. & Schramm, H. (2006). Parasocial Interactions and Relationships. *Psychology and Entertainment*, (Eds. Jennings Bryant & Peter Vorderer). Mahwah & New Jersey: Erlbaum, p.291-313.
- Maltby, R. (1983). *Harmless Entertainment: Hollywood and the Ideology of Consensus*. Scarecrow Press.
- O'Connor, B. & Boyle, R. (1993). Dallas with Balls: Televised Sport, Soap Opera and Male and Female Pleasures. *Leisure Studies*. 12(2): 107-119.
- Özmen S. (2005) Televizyon Dramalarında Kadının Temsili, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 22: 253-259.

- Özsoy, A. (2015) Yerli Televizyon Dizilerinde Farklılaşan Toplumsal Cinsiyet Temsilleri Üzerine Bir Tartışma, *Toplumsal Cinsiyet ve Medya Temsilleri* (Ed. Şahinde Yavuz), İstanbul: Heyamola Yayınları, s.226-246.
- Uğur Tanrıöver, H. (2008) *Medyada Kadınların Temsil Biçimi Araştırması*, İstanbul: Mediz Yayınları.
- Ünlü, S., Bayram, N., Uluyağcı, C. & Uzoğlu-Bayçu, S. (2009). Kadına Yönelik Şiddet: Tv Dizilerinde Kadına Yönelik Şiddet Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk İletişim Fakültesi Dergisi*, 5(4): 95-104.
- Perse, E.M. & Rebecca B.R. (1989). Attribution in Social and Parasocial Relationships. *Communication Research*. 16(1): 59-77.
- Song, G. (2010). Chinese Masculinities Revisited: Male Images in Contemporary Television Drama Serials. *Modern China*. 36(4): 404-434.
- Şener, G., Çavuşoğlu, Ç. & İrklı, H.İ. (2016). Medya ve Toplumsal Cinsiyet. *Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları*, (Ed. Feryal Saygılıgil), Ankara: Dipnot Yayınları.
- Tian, Q. & Hoffner, C.A. (2010). Parasocial Interaction With Linked, Neutral, and Disliked Characters on a Popular TV Series. *Mass Communication and Society*. (13): 250-269.
- Timisi, N. (2010). Kadınların İnsani Gelişmesinde Medyanın Rolü ve Eğitim, *Toplumsal Gelişimde Türk Japon Kadınının Eğitimi Çalışmaları Paneller ve Araştırma Sonuçları*. (Ed. Mete Tunçoku), Ankara: Pozitif Matbaa.
- Zimman, L. & Hall, K. (2016) *Language, Gender, and Sexuality*, 24.09.2018 tarihinde alındı:
<https://goo.gl/iGARqw>

EKLER

Ek 1: Dizi Karakterlerinin Mesleklerinin Her Bir Diziye Göre Dağılımı

	Hayat Şarkısı		Kara Sevda				Dolunay				Cesur & Güzel					
	Kadın	%	Erkek	%	Kadın	%	Erkek	%	Kadın	%	Erkek	%	Kadın	%	Erkek	%
Ev kadını	4	%57	-	-	3	%37	-	-	1	%14	-	-	1	%20	-	-
Şirket Sahibi	-	-	3	%42	-	-	3	%33	-	-	5	%71	1	%20	3	%42
Şirket Yöneticisi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	%14
Eczacı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	%20	-	-
Şirket çalışanı	-	-	-	-	-	-	2	%22	-	-	-	-	-	-	-	-

Berber	-	-	-	-	-	-	2	%22	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Öğretmen	-	-	-	-	-	-	-	-	1	%14	-	-	-	-	-	-	-
Mühendis	-	-	-	-	-	-	1	%11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İşçi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	%28
Tamirci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	%14
Hizmetçi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	%40	-	-	-
Şoför	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	%14	-	-	-	-	-
Sanatçı	-	-	-	-	-	-	-	-	1	%14	1	%14	-	-	-	-	-
İşletme sahibi	-	-	1	%14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DJ	-	-	1	%14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Öğrenci	1	%14	-	-	1	%12	-	-	3	%42	-	-	-	-	-	-	-
Halkla ilişkiler uzmanı	-	-	-	-	1	%12	-	-	1	%14	-	-	-	-	-	-	-
Güvenlik görevlisi	-	-	2	%28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Belirsiz	2	%28	-	-	3	%37	1	%11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	7	100	7	100	8	100	9	100	7	100	7	100	5	100	7	100	100

Ek 2: Dizi Karakterlerinin Konuşma Biçimlerinin Her Bir Diziye Göre Dağılımı

	Hayat Şarkısı		Kara Sevda		Cesur & Güzel		Dolunay	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Söz alma	1124	1098	1.376	1.282	621	911	860	845

Söze başlama	72	72	102	124	25	50	11	22
Sözü bölme	3	9	3	8	2	2	-	-
Topluluğa seslenme	2	6	2	10	3	4	6	6
Hemcinsle konuşma	94	147	134	203	23	41	21	16
Hakaret etme	18	14	28	41	2	17	2	4
Argo ifade kullanma	13	10	25	33	4	11	3	3
Nezaket ifadesi kullanma	17	13	27	21	17	8	3	3
Onaylama	24	25	31	22	2	2	3	3
Reddetme	6	4	7	5	3	6	-	-
Sesini yükseltme	63	63	65	78	4	5	-	-
Dedikodu yapma	5	-	2	-	6	-	-	-
Bilgi verme-öğretme	-	3	-	2	-	-	2	1
Soru sorma	44	52	34	48	2	3	-	1
Duyguları ifade etme	11	-	18	3	24	33	4	8
Duyguları ifade edememe	2	5	4	6	-	-	-	-
Toplam	1.508	1.517	1.938	1.840	803	1.903	915	912

Ek 3: Kodlama/Değişkenler Listesi

- **Söz alma:** Dizi karakterinin replik sayısı.
- **Söze başlama:** Dizi karakterinin konuşmayı başlatması.
- **Sözü bölme:** Dizi karakterinin konuşan diğer bir dizi karakterinin sözünü bölmesi.
- **Topluluğa seslenme:** Dizi karakterinin çevredeki diğer karakterlere bir açıklama ya da duyuru yapmak için seslenmesi.
- **Hemcinsle konuşma:** Dizi karakterinin hemcinsiyle konuşması (kadın karakterler için kadın, erkek karakterler için erkek).
- **Hakaret etme:** Si..tir, anasını sa..m, manyak, ne b.k yersen y, azına tü..reyim, iyi b.k yedin, çapsız, o.ospu, sı..tık, basit kadın, kafasızsın, seni sinsi köpek, manyak mısın, adam ayı gibi, b.k yok, sen aptal mısın, s.çtırtma, ne yüzle geldin, yüzünü görmek istemiyorum, ucuz olma.
- **Argo ifade kullanma:** Cacık, lan, be, oğlum, ulan, kaybol, nerenle içiyorsun, ne b.k yiyor, pırtı çene, sen ne ayaksın, kapiş, naş, karıya bak, zibidi, ezik.
- **Nezaket ifadesi kullanma:** Teşekkür ederim, rica ederim, süpersin, sağol, afiyet olsun, maşallah, buyurun efendim, zahmet olacak, kolay gelsin, aptal mısın nesin, ellerine sağlık, teşekkürler, estağfurullah ne haddime.
- **Onaylama:** tamam, tabi, olur, peki, siz nasıl isterseniz, iyi etmişsin, devam et, evet,

inşallah.

- **Reddetme:** Hayır, asla, değil.
- **Sesini yükseltme:** Dizi karakterinin bağırması ya da yüksek sesle konuşması.
- **Dedikodu yapma:** Başkaları hakkında konuşma.
- **Bilgi verme-öğretme:** Dizi karakterinin diğer dizi karakterine bilgi verici ya da öğretici açıklamalar yapması.
- **Soru sorma:** Nerede, Neden, ben karşılığında ne yapacağım, ne alıp veremediğin var, ne yaptı ki sana, aranızda sorun mu var, ne yapmamı istiyorsun, sen ne diyorsun, ne oldu, neden eve gelmedin, neden geldin, ne demek bu, kim yaptı sana bunu, ne, kaç aylık, yürüyerek mi geldin, bir şey mi unuttun, kiminle, ne yapıyorsun, neymiş o, mevzu ne, senin derdin ne, öyle mi, yetkim var mı, nereye gidiyoruz, ne yaptın, öğrendi mi, bekleyebilir miyiz, gitti mi, kimin daveti, kim, eşiniz mi, ağrın var mı, yeni bir haber var mı.
- **Duyguları ifade etme:** çok sevindim, seni seviyorum, seni çok seviyorum, geldiğine memnun oldum, seni çok özledim, seni özledim.
- **Duyguları ifade edememe:** Dizi karakterinin duygularının ifade edememesi, duygu ifadesi yerine başka ifadeler kullanması, duygularını ifade ederken kekeleymesi, duygularını ifade ederken sessizleşmesi.